

Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö / Taidelaitos Haihatuksen Haihatuksen Henki ry:n ja Joutsan kunnan välinen kulttuuritoiminnan kumppanuussopimus

Kunnanhallitus 02.03.2026 § 54

Asian valmistelija(t): kunnanjohtaja Harri Nissinen

Haihatus on valtakunnallisesti tunnustettu ja valtion tukema taidelaitos, joka on toiminut Joutsassa 26 vuotta. Se tuo kuntaan kävijöitä, kansainvälisiä verkostoja ja ulkopuolista rahoitusta. Kumppanuussopimuksella kunta vahvistaa omaa elinvoimaansa ja osoittaa sitoutumista pitkäjänteiseen paikalliseen kulttuuritoimintaan.

Haihatuksen toiminta on vahvasti paikkasidonnaista: näyttelyt, tapahtumat ja residenssitoiminta toteutuvat Joutsassa, ja toiminnan kautta syntyvät taloudelliset vaikutukset kohdistuvat suoraan paikalliseen ympäristöön. Kumppanuus ei ole pelkkä avustus, vaan sijoitus kunnan elinvoimaan ja näkyvyyteen.

Yhtä lailla kuin urheilussa, myös taiteessa huipputason tekijöitä kasvaa pienissä kunnissa. Kun paikallisesti on tarjolla ammattimaista toimintaa, esikuvia ja saavutettavaa taidetta, syntyy edellytyksiä uusille tekijöille ja tulevaisuuden mestareille. Tällä sopimuksella kunta mahdollistaa sen, että tällainen kehitys voi tapahtua myös Joutsassa.

Kunnanjohtaja Harri Nissinen on kunnan edustajana keskustellut kumppanuussopimuksesta Haihatuksen kanssa. Haihatus on esittänyt kolmevuotista kumppanuussopimusta, jonka sisältö on kuvattu liitteessä. Kunnan tuki Haihatukselle on tarkoituksenmukaista irrottaa muusta kulttuuritoimijoiden tukemisesta toiminnan volyymin ja näkyvyyden vuoksi. Kolmevuotisella sopimuksella edistetään pitkäjänteisesti Joutsan alueella tapahtuvaa kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa.

Sopimuksen tavoitteena on:

- edistää lasten ja nuorten yhdenvertaista pääsyä taiteen ja kulttuurin pariin,
- vahvistaa Joutsan kunnan elinvoimaa, vetovoimaa ja kulttuurista näkyvyyttä,
- tukea pitkäjänteistä yhteistyötä kunnan ja paikallisen kulttuuritoimijan välillä.

Haihatus huomioi toiminnassaan Joutsan kunnan voimassa olevan kuntastrategian sekä muut kunnan kulttuuria ja sivistystä koskevat linjaukset.

Haihatuksesta

Haihatus on Joutsassa toimiva, yleishyödyllisen ja voittoa tavoittelemattoman yhdistyksen pyrittämä nykytaiteen ja kulttuurin keskus, joka toteuttaa näyttelyitä, tapahtumia, työpajoja ja residenssitoimintaa. Toiminta on valtakunnallisesti ja kansainvälisesti verkottunutta sekä tiiviisti paikalliseen yhteisöön kiinnittyvää. Haihatus on Keski-Suomen kolmanneksi suosituin Museokorttikohde ja kävijämäärältään alueen suurin Jyväskylän kaupunkialueen ulkopuolella, tavoittaen vuosittain noin 7 000 kävijää, ja se on samalla yksi maakunnan merkittävimmistä ITE-taidekohteista.

15 000 euron vuotuinen tuki on linjassa Jyväskylän vastaavien kumppanuussopimusten kanssa. Lisäksi se on perusteltu Haihatuksen tarjoaman sisältökokonaisuuden, ympärivuotisuuden sekä kokonaisbudjetin kanssa (n. 7-10%). Tuki on erityisen merkityksellinen talvikaudella, jolloin tuloja on vähemmän ja menoja vastaavasti enemmän vanhan rakennuskannan, kaukolämmön ja kolmen sähköliittymän vuoksi. Lisäksi seuraavan kesänäyttelykauden suunnittelutyö ja taiteilijakiinnitykset tapahtuvat talvikaudella. Kunnan tuki turvaa ympärivuotista toimintaa ja luo edellytykset ohjelmiston pitkäjänteiselle, ennakoivalle ja joustavalle suunnittelulle, mikä tukee toiminnan hallittua kehittämistä ja laadun jatkuvaa vahvistamista.

Vaikka sopimuksessa ei kouluille suunnattujen maksuttomien käyntien lisäksi ole sidottu yksittäisiä erillistapahtumia, kumppanuus mahdollistaa ja turvaa Joutsassa ympärivuotista, laadukasta ja ammattimaista kulttuuritoimintaa. Tuki vahvistaa Haihatuksen toiminnan jatkuvuutta, saavutettavuutta ja monipuolisuutta sekä varmistaa, että kunnan asukkailla on säännöllisesti tarjolla kulttuurisisältöjä ilman, että kunta sitoutuu yksittäisten tapahtumien järjestämiseen. Taidelaitos Haihatu on merkittävä osa joutsalaista paikallisidentiteettiä ja myös valtakunnallisella tasolla ainutlaatuinen kulttuurikeskus.

Samankaltaisilla sopimuksilla on mm. Jyväskylässä toimittu noin kymmenen vuotta. Lisäksi julkisia kumppanuussopimusmalleja on saatavilla niin Turusta kuin Porista. Sopimuksenluonnoksen taustatyöhön on käytetty Haihatuksen johdon asiantuntijaverkostoja, kuten Taiteen tilat ja Metropolia YAMK.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Harri Nissinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteen mukaisen kulttuuritoiminnan kumppanuussopimuksen Taidelaitos Haihatuksen Haihatuksen Henki ry:n kanssa
Päätös	<p>Kalle Willman esitti, että asia lähetetään hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan käsittelyyn. Iiris Ilmonen kannatti esitystä.</p> <p>Kunnanhallituksen puheenjohtaja määräsi äänestysesityksen, jossa ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan tekemää pohjaesitystä äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Kalle Willmanin tekemää ja Iiris Ilmonen kannattamaa vastaesitystä, äänestävät EI.</p> <p>Äänestyksessä annettiin 6 JAA ja 3 EI ääntä.</p> <p>Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.</p> <p>Kalle Willman jätti eriävän mielipiteen päätöksestä. Iiris Ilmonen jätti eriävän mielipiteen päätöksestä.</p>

Kunnanhallitus 13.04.2026 § 97

Asian valmistelija(t): talous- ja hallintojohtaja Matias Penttinen

Valtuutettu ja kunnanhallituksen varajäsen Iiris Ilmonen sekä valtuutettu ja kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja Kalle Willman ovat jättäneet oikaisuvaatimuksen kunnanhallituksen päätöksestä 2.3.2026, § 54,

Taidelaitos Haihatuksen Haihatuksen Henki ry:n ja Joutsan kunnan välinen kulttuuritoiminnan kumppanuussopimus. Oikaisuvaatimuksessaan Ilmonen ja Willman vaativat kunnanhallituksen asian uudelleenkäsitelyä ja hylkäämistä sekä asian lähettämistä hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan käsiteltäväksi.

Ensi vaiheessa on selvitettävä, täyttyvätkö edellytykset oikaisuvaatimuksen ottamiseksi käsiteltäväksi. Päätös on ollut oikaisuvaatimuskelpoinen, oikaisuvaatimuksen tekijällä on ollut oikeus tehdä oikaisuvaatimus ja oikaisuvaatimus on jätetty oikaisuvaatimusajan kuluessa. Näin oikaisuvaatimus otetaan käsiteltäväksi.

Ilmonen ja Willman perustelevat oikaisuvaatimustaan seuraavasti:

- Kyseessä ei ole kumppanuussopimus vaan avustuspäätös
- Asia on valmisteltu poikkeuksellisen kevyesti
- Asiassa ei ole noudatettu kunnan hallintosääntöä
- Kunta on suosinut perusteettomasti yhtä yhdistystä
- Asia on tulkittava hankinnaksi, josta ei ole tehty pienhankintaohjeen mukaista tarjouspyyntöä
- Haihatuksen hakemus on tullut suoraan kunnanjohtajalle eikä kirjaamoon
- Asia kuuluisi joko hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan tai kunnanjohtajan toimivaltaan
- Asiassa on tehty päätös ilman riittäviä tietoja tai sopimukseen sisällytettyjä velvoitteita
- Vuoden 2026 talousarviossa tai vuosien 2027-2028 taloussuunnitelmissa ei ole varattu määrärahoja tai ylitysoikeutta haettu.
- Päätös on mitätön ja kumottava

Kunnanhallitus katsoo, että käsillä olevassa asiassa ei ole kyse avustuspäätöksestä tai hankinnasta vaan kumppanuussopimuksesta. Kuten oikaisuvaatimuksen tekijätkin ovat huomanneet kumppanuussopimus velvoittaa molempia osapuolia ja sopimuksessa on listattu laajasti Taidelaitos Haihatusta koskevia ja Joutsan kuntaa koskevia velvoitteita. Kumppanuussopimuksen keskeisimpänä teemana on molempia osapuolia hyödyttävä toiminta, jolla on sopimuksessa listattu seuraavat tavoitteet:

- edistää lasten ja nuorten yhdenvertaista pääsyä taiteen ja kulttuurin pariin
- vahvistaa Joutsan kunnan elinvoimaa, vetovoimaa ja kulttuurista näkyvyyttä ympärivuotisesti
- tukea pitkäjänteistä yhteistyötä kunnan ja paikallisen kulttuuritoimijan välillä

Kyseessä ei ole hankinta tai avustuspäätös juuri toiminnan kumppanuusvaikutusten vuoksi. Kumppanuussopimus on pitkäkestoinen, yhteistyöhön perustuva sopimus, jolla edistetään strategisia tavoitteita, yhteistä tekemistä tai rahoitusta. Sopimuksia käytetään yleisesti järjestöjen, kuntien ja kulttuuritoimijoiden kesken. Koska kyseessä ei ole hankinta, myöskään kunnan pienhankintaohjetta ei sovelleta kumppanuussopimukseen.

Kunta ei ole suosinut perusteettomasti yhtä yhdistystä vaan se on solminut kumppanuussopimuksen juuri Taidelaitos Haihatuksen kanssa, sillä Haihatus on Keski-Suomen kolmanneksi suosituin Museokorttikohde ja kävijämäärältään alueen suurin Jyväskylän kaupunkialueen ulkopuolella, tavoittaen vuosittain noin 7 000 kävijää, ollen samalla yksi maakunnan

merkittävimmistä ITE-taidekohteista. Tämä asema tekee Haihatuksesta merkittävän yhteistyökumppanin Joutsan kunnalle kulttuurin, elinvoiman ja vetovoiman edistämiseksi. Toista vastaavaa kohdetta ei löydy Joutsasta tai edes muualta maakunnasta.

Asian valmisteluun on suhtauduttu vakavasti ja se on valmisteltu huolella. Toisin kuin oikaisuvaatimuksessa väitetään, on sopimus selkeä ja perusteltu ja sopimuksessa on sovittu mm. sopimuskumppanin toiminnasta raportointi. Asian vireilletulo on hallintolain mukaisesti aivan yhtä pätevä on se tullut suoraan viranhaltijalle, työntekijälle tai kunnan kirjaamoon.

Hallintosäännön näkökulmasta kyseessä on laajasti kunnan viestintää, markkinointia, ja elinvoimaa tukeva sopimus. Kuntalain 39 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kunnanhallituksen tulee valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Näin laajaa kulttuurin, elinvoiman ja vetovoiman edistämistä ei ole hallintosäännössä jaettu minkään viranhaltijan tai toimielimen päätösvaltaan. Joutsan kunnanhallitus on tehnyt myös aiemmin vastaavia yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia mm. ampumahiihtäjä Suvi Minkkisen sekä JoSePa:n Futsal-edustusjoukkueen kanssa.

Kunnanhallituksen käsittelyn yhteydessä on kunnanjohtaja suullisesti kertonut yhteistyösopimukseen käytettävien varojen löytyvän kehittämissyksikön budjetista. Kunnan talousarvio on toimialakohtaisesti valtuustoon nähden sitova, joten yksittäiset tili- tai kustannuspaikat voivat muuttua talousarviovuoden aikana. Taloussuunnitelmavuodet eivät ole sitovia.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Harri Nissinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää 1) hylätä oikaisuvaatimuksen ja 2) panna päätöksen täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.
Päätös	<p>Kalle Willman ilmoitti esteellisyydestään (asianosaisjäävi, valituksen tekijä) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi. Marili Rausch saapui varajäsenenä paikalle tämän pykälän käsittelyn ajaksi.</p> <p>Mari Mäkinen esitti, että oikaisuvaatimus hyväksytään. Marili Rausch ja Jussi Lehtonen kannattivat Mari Mäkisen esitystä.</p> <p>Kunnanhallituksen puheenjohtaja määrittä äänestysesityksen, jonka mukaan ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan tekemää päätösehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Mari Mäkisen tekemää ja Marili Rauschin ja Jussi Lehtosen kannattamaa vastaesitystä äänestävät EI.</p> <p>Äänestyksessä annettiin 6 JAA ja 3 EI ääntä.</p> <p>Mari Mäkinen esitti, että asia viedään valtuuston käsiteltäväksi. Jussi Lehtonen ja Marili Rausch kannattivat vastaesitystä.</p> <p>Kunnanhallituksen puheenjohtaja määrittä äänestysesityksen, jonka mukaan ne, jotka kannattavat Mari Mäkisen tekemää ja Marili Rauschin ja Jussi Lehtosen kannattamaa vastaesitystä äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat alkuperäistä päätösehdotusta äänestävät EI.</p> <p>Äänestyksessä annettiin 6 EI ja 3 JAA ääntä.</p>

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Jussi Lehtonen ja Mari Mäkinen jättivät asiasta eriävän mielipiteen.

Kunnanhallitus 15.6.2026
37/00.04.02/2026

Asian valmistelija(t): talous- ja hallintojohtaja Matias Penttinen

Joutsan valtuutettu ja kunnanhallituksen jäsen Kalle Willman on tehnyt kunnallisvalituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kunnanhallituksen päätöksistä 2.3.2026, § 54 ja 13.4.2026, § 97, Taidelaitos Haihatuksen Haihatuksen Henki ry:n ja Joutsan kunnan välinen kulttuuritoiminnan kumppanuussopimus. Hämeenlinnan hallinto-oikeus pyytää Joutsan kunnalta lausuntoa kunnallisvalituksen johdosta.

Kunnanhallitus toteaa, että vastoin kunnallisvalituksessa esitettyä, ketään ei ole johdettu harhaan, vaan Joutsan kunnan ja Taidelaitos Haihatuksen Haihatuksen henki ry:n välille on solmittu aito kumppanuussopimus. Sopimuksessa on listattu laajasti Taidelaitos Haihatusta koskevia ja Joutsan kuntaa koskevia velvoitteita. Kumppanuussopimuksen keskeisimpänä teemana on molempia osapuolia hyödyttävä toiminta, jolla on sopimuksessa listattu seuraavat tavoitteet:

- edistää lasten ja nuorten yhdenvertaista pääsyä taiteen ja kulttuurin pariin
- vahvistaa Joutsan kunnan elinvoimaa, vetovoimaa ja kulttuurista näkyvyyttä ympärivuotisesti
- tukea pitkäjänteistä yhteistyötä kunnan ja paikallisen kulttuuritoimijan välillä

Hallintosäännön näkökulmasta kyseessä on laajasti kunnan viestintää, markkinointia, ja elinvoimaa tukeva sopimus. Kuntalain 39 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kunnanhallituksen tulee valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Näin laajaa kulttuurin, elinvoiman ja vetovoiman edistämistä ei ole hallintosäännössä jaettu minkään viranhaltijan tai toimielimen päätösvaltaan. Joutsan kunnanhallitus on tehnyt myös aiemmin vastaavia yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia mm. ampumahiihtäjä Suvi Minkkisen sekä JoSePa:n Futsal-edustusjoukkueen kanssa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Harri Nissinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle yllä olevan lausunnon.
Päätös	